

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Journalen NB

Citation: Kierkegaard, Søren: "Journalen NB", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 20*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2003 , s. 4r. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-nb-txt-shoot-id0811d25c-7f63-4555-ad38-f84858a3332f.pdf> (tilgået 21. juni 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 20

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

* Martz. 1846.

d. 9.

» *Afsluttende Efterskrift*« er ude; Pseudonymiteten overtagen; een af Dagene vil Trykningen af den » *literaire Anmeldelse*« begynde. Alt er i sin Orden; jeg har nu blot at forholde mig rolig, taus, stolende paa at *Corsaren* nok vil understøtte det hele Foretagende negativt netop som jeg ønsker det. Jeg er i dette Øieblik, i Ideen seet, saa correct situeret i Literaturen som muligt, og tillige saaledes at det bliver en Gjerning at være Forfatter. Det var i sig selv den lykkeligste Idee, netop i det Øieblik jeg var færdig med mit Forfatterskab og ved at overtage alle Pseudonymerne netop løb den Risiko at blive en Slags Auctoritet, at jeg da brød med *Corsaren* for at forhindre enhver ligefrem Tilnærmelse. Dertil kommer, at i det Øieblik jeg rykker ret polemisk frem mod Tiden, skylder jeg Ideen og det Ironiske at forhindre enhver Forvexling med det ironiske Finkel som *Corsaren* beværter med paa Foragtighedens Dandsebod. Forøvrigt er det gaaet mig her som saa ofte, at trods al min Reflexion er der dog et Mere, som kommer ud, hvilket ikke skyldes mig, men Styrelsen. Det viser sig bestandigt saaledes, at hvad jeg gjør efter den størst mulige Overveielse, forstaaer jeg dog altid bag efter langt bedre, baade dets ideelle Betydning, og at det netop var, hvad jeg skulde gjøre.

Anstrængende er imidlertid denne Existents; jeg er forvissat om, at ikke et eneste Menneske forstaaer mig. I det Høieste vilde Nogen, selv en Beundrende, indrømme, at jeg med en vis Holdning bærer alt dette Vrøvl, men at jeg ønsker den, ja derom vilde naturligviis Ingen drømme. Paa den anden Side vilde det igjen være den hurtige menneskelige Tankeløshed, der, hvis den forstod hvorfor jeg i Kraft af Dobbelt-Reflexionens Idee maa ønske det, da vilde slutte ergo lider han slet Intet, fornemmer Intet til alle disse Ytringer af Raahed og fræk Løgn. Ret som kunde man ikke med frie Beslutning overtage alle Gjenvordigheder naar Ideen byder det. Artiklen mod P.L. Møller var skrevet i megen Frygt og Bæven, jeg brugte Helligdagene dertil, og forsømte hverken at gaae i Kirke eller at læse min Prædiken for at danne den regulerende Modstand. Ligesaa Artiklen mod *Corsaren*. Paa den anden Side vare de rigtigt skrevne, thi havde jeg yttret Lidenskab saa havde dog Nogle ad den Vei fundet Leilighed til et ligefremt Forhold til mig. Moersomt var det og psykologisk ypperligt var det, at see den Hurtighed med hvilken P.L. Møller forstod det givne Vink om at aftræde i *Corsaren*. Han kom frem og bukkede ærbødigst og saa afsted derhen, hvor han hører hjemme.

Hvad der berører mig smerteligt er forøvrigt ikke Pøbelagtigheden, men de Bedres skjulte Deeltagelse med den. Ønske det kunde jeg dog ogsaa at gjøre mig forstaaelig for et enkelt Menneske, for min Læser. Men det tør jeg ikke saa besviger jeg Ideen. Netop naar jeg har seiret, idet Raaheden spiller frækkest op, tør jeg

[a] og før den Tid kunde der Intet gjøres, min Arbeiden for min Idee fordrede al min Tid hvert Minut, og om muligt saa uforstyrret som muligt. Det er virkelig ypperligt, at netop naar Nogen troer og maaskee endog ondsksfuldt glæder sig over, at jeg gjør et overilet Skridt – da er jeg netop allermeest beregnende og besindig. Men den bedste Understøttelse i Henseende til al Handlen er – at bede, det er egl. den sande Genialitet, saa kommer man aldrig tilkort.

ikke sige det. Endeligen er det mig et Ansvar, om jeg dog ikke bidrager til at Adskillige reent forvildes, netop ved min consequente Urokkelighed. Det faaer saa at være. Jeg har at tie.

For min lagttagelse har de sidste tvende Maaneder været meget rige. Det er dog saa sandt hvad der staaer i min *Disputats*, at Ironie gjør Phænome[ne]rne aabenbart. Mit ironiske Spring ind i *Corsaren* bidrager først til at gjøre det aldeles tydeligt, at *Corsaren* ingen Idee har. I Ideen seet er den død, selv om den fik endnu et Par Tusind Subscribenter. Den vil være ironisk og forstaaer end ikke Ironie. I det Hele vilde det have været Epigram over min Existents, om det engang maatte siges, samtidig med ham bestod et fuskeragtigt ironisk Blad, af hvilket han blev roest; nei holdt, – han blev udskjeldt, og han forlangte det selv. – Mit ironiske Spring i *Corsaren* gjør dernæst Omverdenen aabenbar i sin Selvmodsigelse. Alle have nu gaaet og sagt: det er Ingenting, hvem bryder sig om *Corsaren* o: s: v:. Hvad skeer, idet En saa gjør det, da bliver han dømt for Letsindighed, man siger han har fortjent alt Dette (nu er det altsaa alt Dette), fordi han selv foranledigede det; de tør neppe gaae med mig paa Gaden – af Frygt for ogsaa at komme i *Corsaren*. Forøvrigt har Selvmodsigelsen en dybere Grund; de ønske nemlig saa smaat i christelig Misundelse at Bladet maa bestaae, hver især haabende paa, at han ikke bliver angreben. Om Bladet sige de nu, at det er foragteligt og Ingenting; den enkelte Angrebne imponere de til ikke at turde blive vred eller tage til Gjenmæle ergo maa Bladet florere. Og Publikum har først Misundelsens Purring, og saa den frække Fornøielse at passe paa den Angrebne – om det nu afficerer ham. Og dette Phænomen i et saa lille Land som Danmark; dette Phænomen[en] som det eneste herskende: det skulde være Ingenting! Hvor dog Feighed og Foragtelighed passe for hinanden i Usselhedens Forbindelse. Og naar saa det Hele en Gang brister, saa skal det da gaae ud over Goldschmidt; og det er ganske det samme Publikum, – og saa er Verden blevet en rar Verden!

Fremdeles bekræfter min lagttagelse mig indtil Overflod, at det er saa: naar et Menneske consequent udtrykker en Idee, saa vil enhver Indvending mod ham indeholde en Selvangivelse af den Talende^c. Man siger det er mig, som bryder mig om *Corsaren*. Hvad skeer? Den » *afsluttende Efterskrift*« var heel og holden indleveret til Luno førend jeg skrev mod P.L. Møller. Nu fandtes der især i Forordet til den (som forøvrigt er skrevet i Maj 45.) noget der kunde synes at tyde hen paa noget af det Sidste. (Dette viser blandt Andet, hvor længe iforveien jeg har været opmærksom). Hvis jeg nu havde bekymret mig om *Corsaren*, saa havde jeg forandret Lidt deri, netop for at undgaae Skinnet. Jeg veed, hvad jeg kæmpede i mig selv, om jeg dog ikke skulde gjøre det, fordi det smertede mig at tænke pE Biskop Mynster sige: at Kierkegaard endogsaa i en Bog vil tage Hensyn til Sligt. Dog blev jeg mig selv tro i ikke at bryde mig om *Corsaren* – og hvad skeer? Ja som det lod sig vente, i Alt hvad jeg skriver seer man Hentydninger til *Corsaren*. Her er Selvangivelsen, thi saa maa det jo

[b] og have nu her Leilighed til at lyve om ham: at han afficerer; at han kan skjule det, men alligevel afficerer. Den sidste Formel er især den bekvemteste for Bagvaskelsen.

c der saaledes ikke taler om ham, men om sig selv.

være »man« der selv har *Corsaren* in mente, siden den endog finder den i hvad der er skrevet før den Tid.

Mig beskæftiger især to Ting 1) at jeg intellectuelt i græsk Forstand bliver min Existents-Idee tro, hvad det end koster. 2) at det i religiøs Forstand bliver saa forædrende for mig som muligt. Dette Sidste beder jeg Gud om. Eensom har jeg altid været, nu faaer jeg ret igjen Leilighed til at øve mig. Og see min eensomme Hemmelighed er ikke min Græmmelse, men netop at jeg har Magten, at jeg forvandler det Fjendtlige som tjenende min Idee, uden at det selv aner det. Ja vist er dette Liv tilfredsstillende, men det er ogsaa forfærdeligt anstrængende. Og fra hvilken sørgelig Side man dog lærer Menneskene at kjende, og hvor veemodigt, at hvad der paa Afstand vil tage sig godt ud, altid skal misforstaaes af Samtiden! Men Religiositeten er atter det Frelsende, i den er der Sympathie med Alle, ikke i snaksom Sympathie med Partie-Venner og Tilhængere, men uendelig Sympathie med Enhver - i Taushed.

Men Dannende er det unægteligt at staae saaledes stillet i en saa lille Bye som Kjøbenhavn, som jeg er det. At arbeide af yderste Evne næsten til Fortvivelse, med dybe Sjæls-Qvaler og mange Lidelser i mit indre Liv, at sætte Penge til for at udgive Bøger - og saa, bogstaveligen ikke have 10 Mennesker, som ordentligen læse dem igjennem, medens det derimod falder Studerende og andre Forfattere bequent næsten at gjøre det latterligt at skrive en stor Bog. Og saa have et Blad som Alle læser, der nu eengang har Foragtelighedens Privilegium paa at turde sige Alt, de løgnagtigste Fordreielser - og det er Ingenting, men Alle læse det; og saa den hele Stok af Misundere der hjælpe til ved at sige lige det Modsatte, for paa den Maade at forkleine. Idelig og idelig at være Gjenstand for alle Menneskers Samtale og Opmærksomhed, og saa Omsætningen er at forsvare mig mod et Angreb, hvis man gjør det, for selv at angribe mig endnu værre. Enhver Slagtersvend troer sig berettiget til næsten at fornærme mig ifølge *Corsarens* Ordre; de unge Studenter grine og fnise og ere glade over at en Fremragende trædes ned; Professorerne ere misundelige, og sympathisere hemmeligt med Angrebene, udbrede dem rigtignok med Tilføiende at det er en Skam. Det Mindste jeg foretager mig blot jeg besøger en Mand bliver det løgnagtigt fordreiet fortalt alle Steder; faaer *Corsaren* det at vide, trykker den det og det læses af hele Befolkningen. Den Mand jeg har besøgt bringes derved i Forlegenhed, han bliver næsten vred paa mig, og man kan ikke fortænke ham. Tilsidst maa jeg trække mig tilbage og kun omgaaes dem, jeg ikke kan lide, thi de Andre er det jo næsten Synd imod. Og saaledes gaaer det hen, og naar jeg saa engang er død, saa faaer man Øinene op, saa bliver det beundret hvad jeg har villet, og samtidigen bærer man sig igjen ad paa samme Maade mod en Samtidig, der formodentligen netop er den Eneste, der forstaaer mig. Gud i Himlene, dersom der dog ikke var et Inderste i et Menneske, hvor alt Dette kan være glemt, o ganske glemt i Samfundet med Dig: hvo kunde holde det ud.

Men min Forfattervirksomhed er nu Gud være lovet forbi. Det er forundt mig, hvad jeg næst efter at have udgivet *Enten - Eller* takker Gud for, det selv at slutte af, selv at forstaae, naar det bør sig at holde op. At dette atter igjen ikke saaledes vil vise sig for Menneskene, at jeg med to Ord faktisk kunde bevise, at det var saa: det veed jeg nok og finder i sin Orden. Det har smertet mig, den Anerkjendelse syntes jeg dog at kunne have attraaet: lad saa være.

Blot jeg kan drive det i mig selv til at blive Præst. Derude i den stille Virksomhed, i Fritimerne indrømmende mig en lille Produktion, der vil jeg dog aande mildere, hvormeget end det nu værende Liv har tilfredsstillet mig.

Men skrives maa der ikke, ikke eet Ord; jeg tør det ikke. Det der skrives vilde dog give Læseren et Vink og forsaavidt forstyrre. Det maa ikke være saa at han underhaanden dog faaer Noget at vide. Jeg har kastet Adskilligt hen i denne Tid, som ikke er uheldigt skrevet, men som kun lader sig bruge i en ganske anden Forbindelse.

Den sidste Form jeg har tænkt mig vilde være denne:

Kort og Godt.

En Udgiver er i mine Tanker literair ansvarlig, naar der ingen Forfatter er. Ved *Corsaren* er Hr Student Goldschmidt Udgiver, et opvakt Hoved, uden Idee, uden Studium, uden Anskuelse, uden Selvbeherskelse, men ikke uden et vist Talent og æsthetisk fortvivlet Kraft. I et critisk Øieblik af sit Liv har [han] henvendt sig til mig; jeg har indirecte søgt at understøtte ham negativt; jeg roser ham for Sikkerhed i at gjøre sin Stilling. Hvad han ønskede, troer jeg, er lykkedes ham. Jeg havde haabet, han [havde] valgt Ærens Vei til at erhverve et Navn; i Oprigtighed talt det smerter mig, at han, som Udgiver af *Corsaren*, vedbliver at vælge Foragtelighedens Vei til at tjene Penge. Mit Ønske var om muligt at rive et dog begavet Menneske fra at være Pøbelagtighedens Redskab; men sandeligen det var ikke mit Ønske at lønnes skammeligen ved at blive udødeliggjort af Foragtelighedens Blad, som aldrig burde existere, og af hvilket jeg kun kan ville udskjeldes. Min Forfatter-Existents convenerer det at blive udskjeldt, derfor har jeg ønsket det, og forlangt det strax da jeg var færdig, thi da Frater Taciturnus skrev var Johannes Climacus allerede nogle Dage afleveret i Bogtrykkeriet. Jeg havde tillige haabet at gavne Andre ved dette Skridt; de ville det ikke, nu vel, jeg vedbliver at forlange mig udskjeldt, fordi det convenerer min Idee, og for dog at have nogen Gavn af at et saadant Blad er til. Sørgeligt

d Ingen anden dansk Mand kan være tjent med, at Pøbelagtighed har et absolut udbredt Organ, i hvis Vold han er, naar det behager saaledes en literair Lazon.

er det at see den Mængde Daarer og Uforstandige, der lee, og som dog i denne Sag idetmindste ikke veed hvad de lee af. Kun Gud veed om jeg ikke spiller for høit i Forhold til mine Samtidige; min Idee fordrer det; dens Consequents tilfredsstiller mig ubeskriveligt – jeg kan det ikke anderledes. De Bedre, der ikke ere dialektiske eller have Forudsætninger nok til at forstaae, at jeg maa handle saaledes, beder jeg om Tilgivelse; og saa fremad: gid jeg saa maa blive udskjeldt. Hvor betydelig eller hvor ubetydelig min Forfatter-Existents end er, saa meget er vist, jeg er den eneste danske Forfatter, der ved mit dialektiske Forhold netop er stillet saaledes, at det kan convenere Ideen, at al mulig Løgn og Fordreielse og Galimathias og Bagvaskelse kommer ud for at forstyrre Læseren og derved hjælpe ham til Selvvirksomheden og forhindre det ligefremme Forhold. Enhver anden dansk Forfatter kan umuligt være tjent med, at, naar han henvender sig til 100, Løgn og Fordreielse har 1000 Læsere.^d Mig derimod tjener han, hver Gang han betjener mig med Udskjeldning, og det vil han nok gjøre; han kan ikke undvære mig, og Manglen paa Kraft til at følge det Gode udtrykker sig i en ulykkelig Forelskelses Trods og en Sig-Overdøven ved Skjeldsord, hvilket vel forsaavidt maa gjøre mig ondt, som jeg har meent ham det vel. Hans Udskjelden vedkommer derimod ikke mig; jeg kan godt være fraværende.

Vil Hr Goldschmidt i et anstændigt Blad med Navn under replicere, skal jeg læse det; *Corsaren* læser jeg ikke mere; jeg vilde end ikke befale min Tjener at læse den, thi jeg troer ikke det ligger i en Herres Myndighed at kunne befale sin Tjener at gaae paa et uanstændigt Sted.

S.K.

□